

Forsvar for Hans Christian Hansen

[Oversigtsbilleder](#)

KJØBENHAVNS POLITI

Politikammeret
d. 24de Marts 1868

Fremlagt i Commissionen den 21/4 68
P.L. Skau

Hr Procurator Nellemann bliver herved beskikket til Defensor for Arrestanten: Hans Christian Hansen der af Procurator Mundt som Actor, for den ved kongeligt Commissorium af 20de d.M. nedsatte Commission, tiltales for Meddelagtighed i Mord.

Underskrift.

Fremlagt i Commissionen den 21/4 68
P.L. Skau

Til den ved kongeligt Commissorium af 20de Marts d.A. nedsatte Commission.

I Henhold til Ordre, som herved fremlægges, møder jeg som Defensor for Arrestanten Hans Christian Hansen, der tiltales for Meddelagtighed i Mord.

Det har i flere Henseender Interesse for Sagen at lægge Mærke til hele Udviklingen af Forholdet mellem Arrestanten og Arrestantinden Ane Pedersen. Hun skildres af Alle, som under Forhørene have afgivet Forklaring om hendes Levnet, som et særdeles løsagtigt Fruentimmer, der allerede i længere Tid havde indladt sig i utugtigt Forhold med forskellige Mandspersoner, i dette Øiemed opsøgt Dragonerne paa Danseboderne i Kolding og i det hele taget levede omtrent som et offentligt Fruentimmer. Alt – ogsaa de af hende selv afgivne Forklaringer – tyder her paa, at hun er en energisk Character, og at hun navnlig har anvendt sin Energi for at faae sin sandselige Lyst tilfredstillet. Ikke blot de forskellige Vidners Udsagn om hendes Vandel og Dommerens Erklæring om hendes Forfald under Forhørene, efter at hun havde tilstaaet den af hende begaaede grove Forbrydelse, men ogsaa hendes egne Forklaringer stempler hende som et trods hendes unge Alder noget forhærdet Fruentimmer, og den Maade, hvorpaa hun har forberedt Forbrydelsen, røber ikke ringe Snildhed og Omsigt. Arrestanten er ganske vist af letsindigt Gemyt, der ikke gjør sig mange Skrupler med Hensyn til Tilfredstillelse af sin sandselige Lyst; men der foreligger Intet i Sagen, der berettiger til at tro, at hans Character er saa fordærvet, at han, for at bane Vei for sine Lysters Tilfredsstillelse, skulde ville medvirke til en saa grov Forbrydelse som den foreliggende, og der er heller Intet, der berettiger til at tro, at han er saa snild og forsigtig, at han, skjøndt Deltager i et Complot om en grov Forbrydelse – thi det er jo Actors Forudsætning – stadig skulde have vidst, at nogle saaledes paa sine Ord, baade naar han talte og naar han skrev, at ikke engang hans formentlige Medskyldige kunne anføre nogen Yttring af ham, som bestemt tyder hen paa hans Meddelagtighed, ja at han enddog, skjøndt Deltager i Complottet, skulde have forstaaet at indtage en saa passiv Stilling til Sagen, et de Andre ikke engang kunne paastaae, at den tilsigtede Forbrydelse endsige Udførelsesmaaden er bleven ligefrem omtalt af dem i hans Nærværelse. Nei Forklaringen af Arrestantens Forhold til Sagen maa ganske vist søges ad anden Vei; de bliver da ikke nær

saa kunstig. Jeg troer ikke at nogen kan gjenneumlæse Forhørene, uden at faae det bestemte Indtryk, at det er Ane, der med Energi har holdt det utugtige Forhold til Arrestanten vedlige, at han derimod, netop fordi Udsigterne til at det kunde ende med Ægteskab, syntes at være saa fjerne, ikke har vist samme Iver og endog engang har hævet Forbindelsen, men at han dog ved Anes Energi er bleven bevæget til atter at forny den. Hun træffer ham første Gang i Kolding paa en Dansebod, og allerede samme Aften har han første Gang Samleie med hende, efter hvad der er oplyst om hendes Vandel, tør det formodes, at det ikke er ham, der har forført hende, i alt Fald er det jo givet, at han ikke har fundet nogen som helst Modstand. Det utugtige Forhold mellem dem fortsættes saa længe han opholdt sig i Kolding; men der er Meget der taler for, at det dengang ikke har været Arrestantens alvorlige Hensigt at indlade sig i Ægteskab med hende. Der foreligger i alt Fald hendes egen Forklaring (Cp 29) for, at det var hende der, efterat Arrestanten var permitteret i Efteraaret 1866 og var reist til sit Hjem i Fyen, indledte en Brevveksling med ham. Af hans Breve synes hun at spore, at han ikke nærer tilstrækkelig Tilbøielighed for hende; hun beslutter at optræde energisk og foretager 3die Juledag 1866 den ikke saa ganske ubetydelige Reise til Arrestanten Hjem og bliver der et Par Dage. Det er ikke forunderlig, at han bliver overrasket af hendes Energi, eller fornyer Forbindelsen med hende og giver hende den Erklæring, som hun ønsker, navnlig at han vil vente efter hende, men det er tydeligt at see, at hans Kjærlighed dog ikke har været stærk, i alt Fald ikke saa stærk som Ane forlangte; thi han vilde ikke engang følge hende til Jernbanen, og hun forlod ham derfor i Vrede (Cp 29). Forbindelsen mellem dem blev saaledes forløbig afbrudt, og Arrestanten synes at have fundet sig meget roligt deri, han gjorde intet som helst Skridt til at forny den. Ane derimod, der formodentlig har ventet, at Arrestanten skulde tilskrive hende og atter bringe Forholdet istand, kunde ikke opgive sine Planer; da hun ikke fik Brev fra ham, fik hun Arrestanten Peder Skjødt til i Mai Maaned at skrive de to som Bilag C no. 9 a og b fremlagte Breve til ham og synes ved samme Tid selv at have sendt ham sit Portrait. Arrestanten lod sig igjen bevæge til at forny Forbindelsen, reiste til Kolding den 5te Juni, traf sammen med Ane hos Peder Skjødt, og Forholdet blev ved de to sidstnævntes Anstregelser retableret. – Af denne Udvikling af Forholdet sees det tydeligt, at Ane med en ualmindelig Energi har forfulgt sin Plan, og at hun har udøvet et ikke ubetydeligt Herredømme over Arrestanten, og ikke mindre tydeligt fremgaaer det af Forholdet, at Arrestanten er en svag og vankelmodig Character, der let lader sig beherske og ikke raisonnerer videre ligeoverfor den, der engang har vundet Herredømme over ham. Naar man saaledes seer hen til de Tiltaltes Character og Udviklingen af det mellem dem bestaaende Forhold og derhos erindrer at Arrestanten, mens de to andre Tiltalte udklækkede deres Mordplaner, kun en enkelt Gang var sammen med dem, saa bliver det nogenlunde usandsynligt, at de haver holdt ham i Uvidenhed saavel om Anes virkelige Forhold til Mads, som om de forbryderiske Planer, de nævnte. Ane var det jo om at gjøre, at Hindringen for Ægteskabet med hende og Arrestanten ikke skulde forekomme ham som uovervindelig: hun havde jo Erfaring om, at han var tilbøielig til at hæve Forbindelsen og ikke i Besiddelse af en saadan Energi som hun, og af samme Grund maatte det være hende magtpaaliggende, at han ikke fik nogen Anelse om, at man tænkte at bortrydde Hindringen paa en Maade, der ogsaa kunde berede ham alvorlig Forlegenhed, thi hun vidste, at hans Elskov til hende ikke var saa stor som hendes til ham. og at han næppe vilde indlade sig paa Noget for at fremme den, hvorved han selv kunde komme i væsenlig Uleilighed. Man huske nu fremdeles paa, at det var Arrestanten Peder Skjødt, der ligeoverfor Arrestanten optraadte som den, der nok skulde "gjøre Sagen ud". Jeg har talt med min egen Client, og han har paa mig gjort det Indtryk, at han er en temmelig ubetydelig Person, som let maa kunne ledes, og som næppe vilde være istand til at forfølge en Plan med Energi, den være sig nu god eller ond. Peder Skjødt har jeg derimod ikke seet, men efter hvad der foreligger i Acterne troer jeg, at jeg har Lov til at forudsætte, at han maa forstaae at tilegne sig en vis Indflydelse over Almuens

folk, og at han kan optræde med en vis mystisk Myndighed, som udelukker ikke blot Indsigelse, men ogsaa Spørgsmaal. Det er efter hvad der foreligger næsten afgjort, at han har fremført sin kategoriske Erklæring om, at han "nok skulde gjøre det ud", paa en saadan Maade, at han paa en Gang er optraadt med den hemmelighedsfulde Vigtighed, som passende for hans Værdighed som "klog Mand", og tillige med en Myndighed ligeoverfor den meget yngre Karl, som lod denne tydeligt nok forstaae, at han ikke taalte nogen som helst Indblanding, Situationen var altsaa følgende: Arrestanten var nok tilbøielig til at indlade sig i Ægteskab med Ane, men hans Lyst dertil var ingenlunde overordenlig stærk, navnlig langt fra saa stærk som hendes; det er hende, der, for at bruge hendes egen Udtryk, stadig "presser paa", ham, der giver efter, det være sig nu, fordi han overhovedet er en svag Person, der ikke kan modstaae fremmed Indflydelse, eller fordi han, som det saa ofte gaaer, har fattet stærkere Kjærlighed til hende, endog fordi hendes Kjærlighed til ham viser sig saa energisk. Han kjender ikke nøie det Forhold, hvori hun staaer til Mads; hun giver ham først en løgnagtig Forestilling af Sammenhængen dermed, han raisonnerer ikke dybt over Sagen, og faaer siden, naar han spørger derom, afvisende og afvigende Svar; det eneste, han ved med Bestemthed derom, er, at Mads er en Hindring for deres Ægteskab. Ane forsikkrer ham, at denne Hindring kun er temporair, Peder Skjødte optræder med Myndighed og erklærer, at han skal "gjøre Sagen ud", men lader forstaae, at han vil være ene om Sagen. Arrestanten bliver imponeret af Peder Skjødts, for hvis Dygtighed han faaer Respekt; han har jo lovet Ane paa hendes indtrængende Opfordringer at "vente paa hende" en vis Tid; det Løfte vil han holde, og han seer overhovedet gjerne, at Hindringen for Ægteskabet fjernes; han giver endog – man tør nok antage efter Peder Skjødts Antydning – denne det Løfte, at han ikke skal glemme ham, hvis han "kan gjøre det ud"; men han fordyber sig ikke i Tanker om, hvad det egentlig er for en Hindring, der skal fjernes og hvorledes den kan fjernes; det lader han ganske rigtigt være de andres Sag, som Actor bemærker; han tænker sig flygtigt forskjellige Muligheder, deriblandt maaske ogsaa den, at Ane er gift med Mads, og at Peder maaske kan tænke paa at aflive denne; men da han forestiller sig, at der ogsaa er andre Muligheder, da der Intetsomhelst var i Peder Skjødtes Væsen eller Optræden, der betegnede ham som den, der tænkte paa et Mord, og da Arrestanten i alt Fald var fuldt berettiget til ikke at præsumereⁱ det værste, saa fordybede han sig som sagt ikke i disse Tanker, men slog sig til Ro med, at han ikke med et eneste Ord havde opfordret de Medtaltte til nogen forbryderisk Optræden eller endog blot nok saa svagt antydet, at han billigede eller vilde billige en saadan Optræden.

Hermed kunde jeg slutte min Defension; thi det vil sees, at hverken Arrestantens Forklaringer eller hvad der i øvrigt er oplyst, staaer i Strid med min Forestilling om Arrestantens Optræden, og jeg holder mig overhovedet overbevist om, at man, om Arrestantens Forhold saa strider nok saa meget mod Moralens Bud, dog ikke vil kunne faae det ind under Straffeloven, med mindre man fingerer Tanker hos Arrestanten, hvis Existents ikke er oplyst; jeg holder mig overbevist om, at den ærede Ret paa hans Forhold vil anvende den almindelige Regel, at for at en Forbrydelse skal anses for konstateret, maa ikke blot de ydre Fakta, men ogsaa det forbryderiske Sindelag for Vedkommende være nøiagtigt godtgjort, og at Tiltalte, hvis der blot er endog nok saa ringe Mangel ved Beviset, maa frifindes. Jeg anser det ogsaa for givet, at den ærede Ret vil frakjende de to Medtalttes Forklaringer mod Arrestanten enhver Betydning, men disse Forklaringer er da iøvrigt saa vage og indholdsløse, at de, selv bortset fra Dragonens Personlighed og Forhold til Sagen, ikke kunne have nogen som helst Betydning mod Arrestanten, hvorimod det har betydelig Interesse, at ikke engang disse Personer have kunnet aflægge stærkere Vidnedsbyrd mod ham.

Jeg skal imidlertid meget mere detailleret imødegaae, hvad der er anført mod Arrestanten.

Den første Betingelse for, at Arrestanten skulde kunne fældes for Meddelagtighed i Mord, er jo, at et Mord virkelig er begaaet, navnlig af Peder Skjødt. Jeg skal indrømme, at dette jo vistnok, efter hvad der foreligger, maa antages, men jeg skal dog fremføre, at Sagen ogsaa i saa Henseende med Hensyn til enkelte Punkter frembyder nogen Tvivl, i hvilken Henseende jeg skal henvise til, at det – ogsaa efter Obducenternes og Undersøgelsesdommerens Anskuelse – synes meget usandsynligt, at Peder Skjødt kan have skudt den Afdøde på den af ham omforklarede Maade, og at Obducenterne af de af dem anstillede Undersøgelser af Madlevninger i den Afdødes Mave have sluttet, at Mordet har fundet Sted paa en tidligere Tid end af P. Skjødt forklaret. Obducenterne have da ogsaa erklæret, at det ikke er umuligt, skjøndt ganske vist usandsynligt, at der foreligger et Selvmord. Disse Omstændigheder vare ganske vist uden Betydning ligeoverfor P. Skjødts Tilstaaelse, men da jeg seer, at han nu har fragaaet denne Tilstaaelse, skal jeg forbeholde mig at benytte, hvad der maatte fremkomme i et Forhør, som vel nu ville blive afholdt i min Clients Interesse.

Det er fremdeles en Betingelse for, at Arrestanten skal kunne straffes for Meddelagtighed, at det godtgjøres, at han har kendt de to Medtaltets forbryderiske Forsæt. Det forekommer mig, som om man væsentlig vil bygge det Beviis, der her absolut udfordres, paa følgende Slutning. Arrestanten maatte vide, at Mads og Ane vare gifte, han maatte altsaa vide, at den Hindring for hans og Anes Ægteskab, der skulde fjernes, var Mads, og da denne var gift med Ane, maatte han kunne indsee, at Hindringen ikke lod sig fjerne paa anden Maade end ved Madses Død; ved at støtte P. Skjødts Beslutning om at "gøre Sagen ud" har han altsaa medvirket til Mordet paa Mads. Jeg skal nu nedenfor vise, at selv denne Slutning er saare uholdbar, at der overhovedet ikke kan udledes Noget af Arrestantens Kjendskab til Anes ægteskabeligt Stilling, selv om det var beviist, men paa den anden Side maa det jo absolut indrømmes, at dersom det maa antages, at han ikke har kjendt, eller i alt Fald at det ikke er beviist, at han har kjendt Sammenhængen med Anes Forhold til Mads, saa styrker dette i særdeles høi Grad hans Paastand om, at han ikke har antaget, at P. Skjødt vilde "gøre Sagen ud" ved at dræbe Mads; thi selv om han kjendte Anes Ægteskab, nok kunde tænke sig Sagen "gjort ud" paa adskillige andre Maader end ved Mads' Drab, saa er det jo klart, at han kunde tænke sig og nødvendigviis maatte tænke sig mange flere Muligheder, naar han gik ud fra, at Ane ikke var eller endog blot, at hun maaske ikke var gift med Mads. Det har derfor ikke ubetydelig Interesse, at det paa ingen Maade kan antages eller i alt Fald ansees for juridisk bevist, at Arrestanten har vidst, at Ane var gift. Det fortjener i saa Henseende at bemærkes, at Ane selv har indrømmet (p. 28) at hun, da hun første Gang traf sammen med Arrestanten, ikke blot lod som om hun var ugift, men ligefrem indbildte ham, at hun var ugift. Ane siger nu selv (l.?) at hun, da de tredje Gang traf sammen, fortalte Arrestanten, at hun var gift med Mads, men dette er benægtet af Arrestanten, der paastaaer, at hun aldrig har sagt ham, at hun var gift med Mads, men tvertimod altid paa hans Forespørgsel udtrykkeligt har nægtet det og fortalt ham, at Mads var en Karl, som var hos hende, og imod hvem hun ifølge sin Faders Testamente havde Forpligtelser, der var den egenlige Hindring for Ægteskabet med Arrestanten. Jeg kunde ønske, at Ane maatte blive nærmere examineret om, hvorledes det gik til, at hun ved den tredje Sammenkomst med Arrestanten meddelte ham, at hun havde løiet tidligere med Hensyn til Forholdet til Mads, hvor denne Meddelelse skete, og om muligt med hvilke Ord, samt hvorledes Arrestanten optog den, og om hun og Arrestanten dengang, naar de talte om Ægteskab, gik ud fra, at de vilde vente paa hinanden indtil Mads døde en naturlig Død. Jeg skal saa meget mere urgereⁱⁱ denne Henstilling til den ærede Ret, som der er en, af hvad der foreligger, i høi Grad bestyrket Sandsynlighed for, at Anes Forklaring paa det citerede Sted er urigtig. Hun synes nemlig at have forklaret, at hun sagde til Arrestanten, at han ikke skulde vente paa hende, fordi hun var gift med Mads;

men denne Yttring staaer i en paafaldende Modsætning til Alt, hvad der ellers fremgaaer af Acterne om hendes Forhold ligeoverfor Arrestanten, idet det nemlig tydeligt nok sees, at det netop er hende, der stadig har bestormet Arrestanten med Bønner om, at han vilde vente paa hende og endog, som det synes med temmelig stor Risico og iøvrigt under ugunstige Omstændigheder, gjentagne Gange reiste over til Fyen til ham, væsentlig i det Øiemed at faa en bestemt Erkæring af ham om, at han vilde vente paa hende. Og hvorledes er det fremdeles muligt at bringe Anes Forklaring om, at hun allerede under den tredje Sammenkomst fortalte Arrestanten, at hun var gift med Mads, i Harmoni med de to Vidner Christiane Hansens og Ane Marie Christensens Forklaringer p. 57-58, 90 og 107? Christiane har jo forklaret, at Arrestantinden har meddelt hende (og efter Sammenhængen synes dette at maatte have været i den allersidste Tid), at hun havde nægtet for Arrestanten at være gift, hvilket netop bevægede Christiane til at fortælle Arrestanten det, da han efter Mordet kom til Stedet, og Ane Marie Christensen har med Bestemthed paastaet, at Arrestantinden lige til den sidste Tid fortalte hende, at hun havde foregivet for Arrestanten, at hun ikke var gift med Mads, men kun paa en Maade tvungen til at skulle gifte sig med ham, og at Arrestantinden har forbudt hende at sige Arrestanten, at hun var gift. Det vilde være forstaaeligt hvis Arrestantinden havde søgt at skjule sit Forhold til Arrestanten for de to Fruentimmer, som boede i samme Huus, men da hun ikke lagde nogen Skjul derpaa, var det jo aldeles ubegribeligt, hvad der skulde bevæge hende til at fortælle dem, at hun ligeoverfor Arrestanten havde givet sig Udseende af at være ugift og endog forbudt sin Pige at sige Arrestanten, at hun var gift, naar Grunden ikke var den, at hun virkelig havde udgivet sig for Arrestanten som ugift, og frygtede for, at han skulde hæve Forbindelsen, naar han mærkede, at hun havde løiet for ham i et saa væsentligt Punkt. Herimod tale de to Fruentimmers Forklaring selvfølgelig i høi Grad for Rigtigheden af Arrestantens Udsagn, der da ogsaa bestyrkes noget ved hans Søsters og Svogers Forklaringer (Cp 2.4). Det bør altsaa paa ingen Maade anses for juridisk konstateret, at Ane mundtlig har meddelt Arrestanten, at hun var gift; Anes upaalidelige Vidnesbyrd staaer fuldstændig ene, ikke engang støttet af Peder Skjødts, og det staaer i stærk Strid med Vidneforklaringerne. Dommeren har Rp. 69 foreholdt Arrestanten, at det af den fremlagte Brevvexling ”tydelig fremgaaer, at Arrestanten har vidst, at det var Anes Ægteskab med Mads, der var til Hinder for hans og Anes Ægteskab”. Jeg er imidlertid fuldt overbeviist om, at Dommeren heri feiler; jeg har gennemlæst alle disse Breve og troer at turde paastaae, at der ikke er et eneste Udtryk i noget af dem, Arrestanten har modtaget, hvor han, hvis han iøvrigt har staaet i den Tro, at Ane ikke var gift, kunde see, endsige tydelig se, at han i saa Henseende havde taget Feil; ikke heller har jeg fundet noget Udtryk i hans egne Breve, der taler mod hans Paastand om, at han ikke kjendte noget til Ægteskabet. Idet jeg bemærker, at man naturligvis maa være varsom med at drage for raske Slutninger mod Arrestanten af Udtrykkene i en saadan Brevvexling, og idet jeg ikke engang selv vil pille Udtryk ud, som meget godt kunde paaberaabes i Arrestantens Faveur, naar det endelig skulde komme an derpaa, medens jeg dog skal notere, at Peder Skjødt i sine Breve til Arrestanten kalder Ane for ”Pige”, skal jeg kun henstille til den ærede Commission, om det, hvis man vil holde sig til omtalte Udtryk i Brevene, dog ikke i alt Fald vilde være rettest, at selve disse Udtryk bleve foreholdt Arrestanten og han opfordret til at erklære, hvorledes han i sin Tid har forstaaet dem. Men medens jeg saaledes ikke skal fordybe mig i det specielle Indhold af Brevene, skal jeg derimod som en Omstændighed, der i særlig Grad taler for Arrestantens Paastand om, at Ane holdt sit Ægteskab skjult for ham, fremhæve, at det under en anden Forudsætning er næsten utænkeligt, i alt Fald saare usandsynligt, at hun ikke i de mange Breve nærmere skulde være gaaet ind paa, hvad det var for en Hindring, der var tilstede; at hun i Brevene ikke med et eneste Ord omtaler sin Mand, det staaer i god Overensstemmelse med Arrestantens af de 2 Fruentimmere saa stærkt bestyrkede Forklaring om hendes Udsagn til ham, men det vilde være ganske ubegribeligt,

dersom hun allerede tidligere mundtlig havde meddelt ham, hvorledes hendes Forhold til Mads virkelig var. Dommeren har fremdels (Cp 69) foreholdt Arrestanten, at han, hvis han havde troet, at Ane ikke var gift, ikke havde behøvet at skjule sig for Mads, naar han besøgte Ane. Jeg formener dog ikke at see, hvor Kraften i dette Argument skal ligge; Arrestanten har jo indrømmet, at man havde sagt ham, at en Ane ligeoverfor Mads paahvilende Forpligtelse hindrede hans og Anes Forbindelse. Selv når han antog, at denne Forpligtelse ikke var Ægteskab men, som han har været tilbøjelig til at antage, Ægteskabsløfte, selv da kunde han jo nok vide, at Mads ikke vilde synes godt om, at han kom til Ane i det Ærinde, han havde. Man anser det for umuligt, at Arrestanten kunde tilbringe et fuldt Døgn paa Anes og Mads' fælles Bopæl, uden at mærke, at de vare gifte. Men saa tager man for lidt Hensyn til de Anskuelse, som Arrestanten efter sin Samfundsstilling maatte nære, og til de personlige Forhold overhovedet. Det er blandt Landalmuen og maaske i Jylland mere end nogetsteds, almindeligt, at Personer af forskjelligt Kjønn tilbringer Natten under Forhold, som let opvækker Tanken om et langt intimere Forhold mellem dem, end der i Virkeligheden er. At Husbond og Tjenestepige eller Madmoder og Tjenestekarl sover i samme Værelse er en saare almindelig Ting; Arrestanten, der jo desuden maatte holde sig skjult og ikke undersøgte Forholdene i Huset nærmere, kunde ikke blive særlig forbauset over, at Arrestantinden boede sammen med en Mandsperson, især da han jo vidste, at denne Person gjorde Fordring paa at ville være hendes Kjæreste. Jeg beder bemærket, at Arrestanten ikke har indrømmet, at Ane den omhandlede Nat efter at have ligget hos ham, lagde sig hos Mads; han har blot sagt, at hun "gik ind til Mads" (Cp 7), men selv om han havde vidst, at hun lagde sig hos Mads, vilde det dermed ingenlunde være givet, at han maatte slutte deraf, at hun var Mads' Hustru. Medens man saaledes næppe tør drage nogen Slutning fra, hvad Arrestanten formentlig har erfaret under sit Ophold hos Ane, forekommer det mig derimod, at Arrestantens Paastand om, at han ikke vidste, at Ane var gift, vinder betydelig Bestyrkelse ved den Omstændighed, at Ane to Gange kom reisende over til ham og, som det synes blev hos ham i flere Dage; Ane har jo selv indrømmet (Cp 118), at hun under sine Ophold i Fyen i Julen 1866 og i Juli 1867 ikke har omtalt sit Ægteskab. Og hvor kunde Arrestanten tro, at hun var gift, naar hun kunde reise saa langt bort paa egen Haand og i slige Ærinder? For øvrigt henstiller jeg, om det ikke skulde findes hensigtsmæssigt at examinere Ane noget nærmere om, hvorledes hun kunde foretage disse Reiser uden sin Mands Vidende; det kunde maaske ogsaa i alt Fald derefter være tjenligt at anstille en nærmere Examination over Arrestantens Søster og Svoger. Jeg henviser endelig til Christiane Hansens Forklaring i Brudebrevet i Cp 58.

Arrestantens Forklaring i det første Forhør bærer i det hele taget Præget af Oprigtighed; den detaillerede Maade, hvorpaa han har forklaret alle Omstændigheder, taler i høi Grad til Fordel for ham. Da nu Forklaringen med Hensyn til det sidstnævnte Punkt, som anført finder væsentligt Støtte i, hvad der i øvrigt er oplyst, er det vistnok hævet over enhver Tvivl, at man maa holde sig til Forklaringen, hvis Indhold jo i det Væsentlige er, at Ane aldrig har sagt ham, at hun var gift med Mads, at hun tværtimod paa hans Spørgsmaal udtrykkeligt har nægtet det, at hun derimod har skildret Forholdet mellem hende og Mads som en Forpligtelse til at ægte ham, der var hende paalagt ved hendes Faders Testamente (se ogsaa Chr. Larsens Brev No 7t), at Arrestanten heller ikke paa anden Maade har erfaret, at Ane var gift, og at han, om han end stundom har været i Tvivl i saa Henseende, dog har slaaet sig til Ro ved hendes udtrykkelige Forsikringer.

Jeg seer nu nok, at der i Forhøret S 70 findes en Forklaring af Arrestanten, der afviger lidt fra den, han først har afgivet, ogsaa med Hensyn til det her omhandlede Punkt. Medens han saaledes tidligere har talt om Anes Ægteskab som en Tanke, der vel faldt ham ind, men som han dog strax opgav, hedder det nu, at han vel havde "Formodning om, at Arrestantinden var gift med Mads", men da han fremdeles bestemt

benægter, at han har haft nogen Kundskab om Ægteskabet og overhovedet maae antages at have henholdt sig til sine tidligere Forklaringer om, at Ane stadigt udtrykkeligt har nægtet at være gift, saa seer jeg ikke, at den lille Forandring i Forklaringen kan medføre nogen som helst Forandring i Opfattelsen, især da Arrestanten slet ikke har udtalt sig om, hvor stærk hans Formodning var, eller om han ved "Formodning" forstaar andet, end hvad han tidligere har kaldt "en Tanke, der faldt ham ind"; man kan jo overhovedet ikke vente, at Arrestanten efter hans Stilling i Samfundet har kunnet distingvere ret mellem Ordene. Men da Arrestanten under en Samtale, jeg har haft med ham, har udtalt sig udførligt for mig om sine Tanker paa hin Tid, og da hans Udtalelser staae i den allerbedste Harmoni med hans første Forklaring, finder jeg Anledning til at gjøre nogle Bemærkninger ved, hvad der er tilført i Forhøret Side 70 om Arrestantens Tanker saavel med Hensyn til det sidstnævnte som med Hensyn til nogle andre Punkter. Jeg nærer selvfølgelig ikke den allerfjerneste Tvivl om, at den ærede Undersøgelsesdommer samvittighedsfuldt har tilført Protocollen, hvad Arrestanten forklarede, saaledes som han har opfattet Forklaringen, men jeg maa som Arrestantens Defensor stærkt fremhæve det Mislige i at holde sig til de enkelte Ord, saaledes som de staaer tilførte. Det er overhovedet et Forlangende, som sjældent kan stilles til en Inquisit og mindst til en Almuemand, der staaer ligeoverfor en indsigtfuld Dommer, at han skal vælge det aldeles correcte Udtryk for de Tanker, som han har haft for længere Tid siden: man bør vistnok være meget varsom med stærkt at urgere de Ord, han benytter netop i saa Henseende. Selv om Arrestanten nu her har brugt Ord, der mere end de af ham tidligere brugte, giver Anledning til at tro, at han har haft nærmere Kundskab til forskjellige for Sagen betydningsfulde Momenter, end han tidligere har villet indrømme, saa maa det ikke glemmes, at Forklaringen S. 70 sees at være fremkommen, efterat Dommeren meget indtrængende (f. S 69) havde forholdt ham forskjellige formentlig mod ham talende Omstændigheder, og, som det forekommer mig, skildret disse for ham som mere betydningsfulde, end de i Virkeligheden ere; jeg indrømmer, at det følger af den gjældende Lovgivning, at Dommeren saaledes maa udøve et Tryk paa Inqvisten, men med den bedste Villie til at fremme Sandhedens Sag kan Dommeren let derved komme til at udøve et for stærkt Tryk, og dette gjælder allermost, naar Inquisitionenⁱⁱⁱ angaaer Inqvistens Tanker, dels fordi det er ganske naturligt, at denne i saa Henseende har Vanskelighed med at vælge mellem Udtrykkene, dels fordi han som oftest ikke kan tillægge dem den Betydning, som de let faar for en streng juridisk Betragtning. Men jeg troer fremdeles, at det tør være mig tilladt at yttre, at der ikke haves nogen absolut Sikkerhed for, at de specielle Udtryk, som findes i Forhøret, og som man senere paaberaaber sig mod Inqvisten, virkelig ere brugte af ham; Forhøret gjengiver jo ikke verba ipsissima^{iv}, det giver kun den formentlige Mening, og Maaden, hvorpaa Ordene fremføres og Tonen haver men i alt Fald ingen Forestilling om. Jeg troer at man skal være saa meget mere varsom med at urgere de enkelte Ord, saaledes som Actor adskillige Steder i sit Indlæg har gjort, som de ikke blot ikke ere anførte i Forhøret med Citationstegn, men det derfor ikke engang sees, at Forhørsdommeren har foreholdt Arrestanten, hvad han tidligere havde forklaret eller gjort ham opmærksom paa, at hans senere Forklaring indeholdt en Modification af den første. Selv om dette virkelig skulde antages at være Tilfældet, naar man urgerer de enkelte Protocollen tilførte Ord, saa har jeg i alt Fald efter min Samtale med Arrestanten Anledning til at tro, at han er aldeles ubekjendt med, at han nogensinde under Forhøret har modificeret sin første Forklaring.

Dersom det maa antages, at det ikke er beviist, at Arrestantens havde Kundskab om Anes Ægteskab, er det vistnok allerede dermed givet, at han ikke kan fældes; thi saa synes det afgjort, at han ikke kan have tænkt sig, i alt Fald ikke som nogen nærliggende Mulighed, at Mads' Forhold til Ane var en saa stærk Hindring, at man skulde behøve at myrde Mads, for at rydde den af Veien. Men selv om det kunde antages, at han har

kjendt det sande Forhold mellem Mads og Ane, maa jeg bestemt paastaae, at der Intet er oplyst, som berettiger til at antage, at han er meddelagtig i Mordet. Først og fremmest maa jeg fremføre, at baade Ane og Peder Skjødt udtrykkeligt have indrømmet, at Mordplanen aldrig er bleven omtalt ligefrem af dem for Arrestanten, og det skjøndt Hansen, selv om man antager, at Mordet først blev besluttet i Foraaret 1867, var 3 Gange sammen med Ane og 2 Gange med Skjødt, inden det blev udført. Der savnes i Forhørene enhver Oplysning om Grunden til, at Mordplanen under disse Sammenkomster ikke blev ligefrem omtalt for Arrestanten; men det ligger nært at antage, at det var fordi hans Medtaltte vare sig bevidste, at han ikke vilde billige deres Planer. Jeg henstiller, om det ikke skulde ansees for hensigtsmæssigt ved en yderligere Examination af Ane og Skjødt at søge tilveiebragt noget mere Klarhed med Hensyn til deres Motiver til ikke at udtale sig om deres Planer for Arrestanten. Alt hvad de to Medtaltte have kunnet forklare mod Arrestanten, bestaar i, at de under Samtalerne med ham har udtalt sig saaledes, at han efter deres Mening maatte kunne forstaae, at Planen var at dræbe Mads; men de anfører ikke en eneste Yttring, som man kunde bruge til Veiledning med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt de kunne antages at have talt saa tydeligt, at Arrestanten ikke blot kan, men maa have forstaaet dem, og deres Vidnesbyrd bliver derved, selv bortset fra deres personlige Forhold til Sagen, fuldstændigt betydningsløst; at benytte det som Beviis eller som Hjælpemiddel til Beviis mod Arrestanten, vilde være det Samme som at lade hans Medtaltte være Dommer eller Meddommer i Sagen. Men de 2 Medtalttes Forklaringer lider derfor af saadanne Mangler, at man allerede af den Grund kan reise beføiede Indvendinger mod dem og næsten paastaae, at snarere støtte end svække Arrestantens Forklaring. Ane siger, at Mordplanen vel ikke ligefrem, men dog saaledes at alle kunde forstaae, blev omtalt mellem alle 3 Tiltalte, da Hansen den 5te Juni 1867 var sammen med de andre i Kolding, men Skjødt har benægtet dette og anført, at der dengang kun blev sigtet til, at han skulde hjælpe Ane og Hansen sammen ved overtroiske Kunster. Denne Uoverensstemmelse er i flere Henseender mærkelig. Den oplyser for det første ganske godt Characteren af de Samtaler, som man paaberaaber sig mod Arrestanten, og gjør det indlysende, at det ikke var saa ganske let for Trediemand at fatte deres egenlige Indhold, naar ikke engang de to Hovedpersoner ere enige derom, skjøndt de maaske begge erindrer Ordene, men blot giver dem en forskjellig Udtydning.; men dernæst giver maaske Skjødts Yttring om overtroiske Kunster en Antydning om, hvorledes Hansen maatte eller i alt Fald kunde forklare den af ham lovede Virksomhed; det er imidlertid ganske naturligt, at Hansen selv ikke er gaaet dybt ind paa denne Forklaring under Forhørene. – Ane reiste, som tidligere anført, i Juli Maaned over til Fyen til Arrestanten, og dersom det under den tidligere Sammenkomst i Kolding var talt saa tydeligt om Sagen, som hun foregiver, er det ikke let forklarligt, at hun under sine Samtaler med Arrestanten i Fyen, ikke igjen har forhandlet det med ham; men dog findes der ingen Yttring af Ane under Forhørene om, at dette er skeet. Den 3die October 1867 kom Arrestanten til Kolding til Skjødt og gik med ham ud til Ane; paa Veien derud – altsaa mens Arrestanten var ene med Skjødt – er det, at han efter dennes Forklaring skal have talt med ham om at rydde Mads afveien, ikke ligefrem, men saaledes, at "deres Tale ikke kunde forstaaes anderledes" (Cp 18), Noget som Skjødt for øvrigt vel at mærke senere forklarer saaledes, at Talen kun gik ud paa, at Arrestanten lovede Skjødt Adskilligt "naar han kunde skaffe ham i Ægteskab sammen med Ane" (Cp 72). Slutningen om, at Hansen maa have kunnet forstaae, at dette kun kunde skee ved Mads' Mord er Skjødtes egen. Ane forklarer S 32, at hun, da Hansen ved den omhandlede Leilighed kom ud til hende, udtalte sig saaledes for ham, at han nødvendigvis maatte indsee, at Planen var at myrde Mads. Ligesom den Samtale Skjødt sigter til, ikke overværedes af Ane, saaledes overværedes den Ane sigter til, ikke af Skjødt, der sad inde i Huset og drak med Mads, mens Ane og Hansen samtalede, og det er mig derfor ganske ufatteligt, hvorledes Skjødt og Ane i Forhøret S 46 har kunnet erklære sig enige om, at da Arrestanten Hansen d 3die

October var i Kolding og med Skjødte fulgtes ud til Ane, blev det sagt ham saa tydeligt, at det ikke kunde misforstaaes, at Skødte skulde skille dem af med Mads ved at dræbe ham.

I den under Sagen fremlagte Brevvexling har man saare omhyggeligt med Blaate noteret hvert eneste Ord, som ved en nok saa forskruet Fortolkning kunde vise hen til, at Arrestanten har kjendt de to Medtiltaltes Planer. Jeg paastaaer imidlertid, at hvert eneste af de saaledes mærkede Ord endog langt naturligvis lader sig forene med Arrestantens Forklaring; jeg henviser endog til de mærkede Ord, idet jeg finder det afgjørende i Arrestantens Faveur, at der i denne hele vidtløftige Brevvexling ikke findes Ord, som med større Føie kunne paaberaabes mod ham; det er fuldstændig uantageligt, at Med?_ hvis et saadant havde existeret, ikke skulde have fremgaaet tydeligere af Brevene; det er rigtigt, at Arrestantens Breve viser, at han stoledes paa Skjødts Løfter, det har han aldrig fragaaet; men de vise ikke det Allermindste om, hvad det var for Løfter, hvad det var for Midler, Skjødte vilde anvende for at bringe Ægteskabet istand, om Penge, Trolddom eller Mord, og man er ikke berettiget til at præsumere^v det Sidste.

Arrestantens Forklaring i det første Forhør gaaer ud paa, at han, da Ane i Julen 1866 brugte den Yttring, at hun inden næste November vilde være "udløst af Sit" svarede hende, at hvis dette kun kunde skee ved at hun gjorde en Ulykke enten paa sig selv eller Mads, vilde han ikke have dermed at bestille", at hun ogsaa den 5te Juni 1867 brugte den nævnte Yttring, uden at hun paa hans Spørgsmaal vilde give nærmere Oplysning, at Skjødte ved samme Leilighed lovede at sørge for, at Ane og Hansen kunde komme sammen, men heller ikke vilde give Oplysning om Maaden og kun paa Arrestantens Spørgsmaal svarede, at han skulde nok sørge for det, og at Arrestanten "ikke maatte foragte ham" (c at Arrestanten maatte paaskjønne hans Virksomhed), hvortil Arrestanten svarede, at han ikke skulde glemme ham, naar han kunde gjøre det ud – at Arrestantinden under sit Ophold i Fyen i Juli 1867 gjentog, at hun "ganske sikkert blev udløst inden Juletid" – at Skjødte i October 1867 gjentog sine Løfter om, at han nok skulde klare Hindringen for, at Arrestanten kom sammen med Ane – og at Ane ved samme Leilighed atter yttrede, at de nok skulde komme sammen. Det vil sees, at Arrestanten med Hensyn til Factum - Indholdet af Samtalerne – under de senere Forhør ganske har henholdt sig til sin første Forklaring, uden anden Forandring eller Tilføielse end at han ogsaa den 3die October, da han fulgtes med Skjødte ud til Ane lovede ham ligesom den 5te Juni, at han "aldrig skulde glemme ham, hvis han kunde skaffe ham sammen med Arrestantinden". Forsaavidt de senere Forklaringer indeholde Ord, som antydede en smule Modification i Arrestantens første Forklaring om hans Tanker – Noget, hvorpaa forøvrigt ikke engang Actor lægger nogen Vægt – skal jeg herom henholde mig til, hvad jeg ovenfor har anført om det Virkelige i for stærkt at urgere^{vi} de enkelte Ord. Jeg maa stærkt fremføre at Arrestantens første Forklaring om, at han har advaret Ane mod at gjøre en Ulykke enten paa sig selv eller paa Mads, refererer sig til Sammenkomsten i Julen 1866, altsaa til en Tid da Ane endnu ikke kan antages at have besluttet Mordet eller endog blot tænkt derpaa; men jeg forstaar ikke ret, hvad der sigtes til, naar det i Forhøret hedder, at Arrestanten ikke veed, hvad der gav Anledning til hans Yttring. Anledningen findes jo anført umiddelbart foran, at Ane sagde ham, at hun nok skulde blive "udløst af Sit", og da det af Alt hvad der foreligger (cfr Anes egne Forklaringer og Chr. Larsens Brev No 7t) tydeligt nok fremgaaer, at Ane dengang var i en meget hysterisk Sindsstemning, var det vistnok Anledning for Arrestanten til at advare hende først og fremmest mod at gjøre en Ulykke paa sig selv, men dernæst ogsaa mod at gjøre en Ulykke paa Mads, om hvem Arrestanten jo vidste, at han var en Hindring for Ægteskabet. Det er aabenbart kun denne meget ubestemte og flygtige Gisning, som i det samme Forhør omtales som "en Tanke, der faldt ham ind", og en Frygt han af og gtil nærede, men det er efter min Opfattelse absolut urigtigt at bygge noget som helst herpaa imod Arrestanten. Tanken var ham flygtig, at det er vanskeligt for

ham nu at gjøre rigtigt rede for den; det sees navnlig af Forhøret S 49, hvor efter det synes, at han har sagt, at Tanken om at Skjødt muligviis vilde dræbe Mads, allerede faldt ham ind, da Ane var hos ham i Julen 1866, hvilket jo er ligefrem umuligt, da han dengang slet ikke kendte Skjødt, og Ane dengang endnu ikke havde talt med Skjødt om at hjælpe dem. Skjødt var desuden ikke anset for at være en Forbryder; det sees jo af Forhørene, at han i Almindelighed ansees for et skikkeligt Menneske; Arrestanten havde derfor ingen særlig Opfordring til at tro, at han vilde "gjøre Sagen ud" ved en grov Forbrydelse, og endelig maa jeg stærkt fremhæve, at selv om man vilde lægge Vægt paa hvad Arrestanten oprigtigt har forklaret om de ubestemte og flygtige Tanker, som af og til faldt ham ind, saa maa det i alt fald betragtes som en fuldstændig tilstrækkelig Modvægt herimod at Arrestanten efter sin Forklaring endog flere Gange har advaret Arrestantinden mod at gjøre en Ulykke enten paa sig selv eller paa Mads (Cp 71). Denne Forklaring, der forøvrigt heller ikke ses at være modsagt af Arrestantinden, maa, da der Intet foreligger, som taler mod deres Rigtighed, lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse og tillægges en ganske særlig Betydning i Arrestantens Faveur; det vilde være uberettiget at dømme ham efter en Deel af hans Forklaring; den maa aabenbart betragtes i sin Helhed. – Den af Actor erfarede Forklaring af Ane Marie Christensen i forh S. 108 om en Yttring af Arrestanten til Ane sees ikke at være foreholdt Arrestanten.

Naar det ikke kan ansees for beviist, at Arrestanten har kjendt de to Medtiltaltes Mordplaner, er det naturligvis ligegyldigt hvad og hvor meget han har lovet P. Skjødt for at "gjøre Sagen ud"; men det har dog nogen Interesse at lægge Mærke til 2 Ting med Hensyn til dette Punkt, dels at Skjødt har forandret sin Forklaring om, hvad der blev ham lovet af Arrestanten, dels at Ane, som ellers er i saa god Overensstemmelse med Skjødt bestemt har benægtet, at hun har lovet ham den af ham omtalte Pengesum. Dette bestyrker Arrestantens Forklaring om, at han ikke har lovet Skjødt noget Bestemt, men kun at han ikke skulde glemme ham eller nok skulde paaskjønne hans Virksomhed.

Det har forundret mig at see, at Actor citerer Straffelovens § 109; denne § viser jo endog ligefrem at Medvideri ikke skal straffes uden med Hensyn til de i §en specielt opståede Forbrydelser mod Kongen, Fædrelandet eller Statsforfatningen, og det endda kun naar Vedkommende har erholdt sikker Kundskab om Forbrydelsen; jeg behøver altsaa ikke engang at henvise til Straffelovens § 1. Arrestanten kan ikke straffes, med mindre han ansees for overbeviist om en egentlig Meddelagtighed; selv om han havde kjendt Mordplanen, vilde han ikke kunne straffes, fordi han, som Actor siger, "ikke alvorligt har søgt at forebygge Forbrydelsen"; dette vilde ikke engang være en saakaldt "negativ Medvirkning", idet dette Begreb, der forresten vistnok aldrig er anerkjendt af vores Domstole, forudsætter, at "Undladelsen har været lagt an paa at gribe ind i den række af Begivenheder og positive Handlinger, ved hvilken Iværksættelsen er kommen istand" (cfr Bornemanns Criminalrets alm. Del S 294-295). Men Actors Bemærkning om Arrestantens Forhold i saa Henseende er for resten ikke correct, idet Arrestantens som anført uimodsagt har fremført, at han flere Gange advarede Arrestantinden mod at gjøre en Ulykke. Det er af Interesse at see, at selv Actor ikke kan komme videre end til at paastaae, at der foreligger en dolus eventualis^{vii}, thi selv om man antager dette, er det jo afgjort, at Arrestanten maa frifindes. Ved tidligere criminelle Lovgivning anerkjendte som bekjendt intetsteds den rene dolus eventualis, og kun i et eneste Tilfælde tog den Hensyn til dolus eventualis i Com ___ med en anden bestemt dolus. Vore Criminalister have altid været enige om, at det var farligt og utilstedeligt at skjelne mellem culpa lata^{viii} og den rene dolus eventualis idet de Holdepunkter, som skulde veilede ved Valget, altid maa være meget upaalidelige (cfr Bornemann I. ? S 317 flg). Det er maaske en allerede i og for sig tvivlsomt, om den nye Straffelov i noget fornuftigt Tilfælde tillægger dolus eventualis Betydning, selv naar den ___ med en anden bestemt dolus; men afgjort er det, at den ikke

skelner mellem den rene dolus eventualis^{ix} og culpa lata. Og det er da ogsaa tydeligt nok, at det vilde være overordentlig farligt at hævde Begrebet om den rene dolus eventualis saaledes at det fik en saa væsenlig Indflydelse, som dennes Modparter synes at forlange, og ikke mindst farligt med Hensyn til Meddelagtighedsspørgsmaalet. Det maatte i alt Fald absolut forlanges, at det var fuldstændig godtgjort, at Vedkommende havde været sig fuldkommen bevidst, at den paagjældende Forbrydelse efter al Sandsynlighed vilde blive udført og at han har raisonneret saaledes: Keg vil hellere have Forbrydelsen udført, end jeg vil opgive min Plan. Men at saadant Beviis vil saae sjældent foreligge, og det foreligger navnlig paa ingen Maade under nærværende Sag. Arrestantens hele Forhold er sikkerlig ikke egnet til at vække Sympati, men antog dette opfordrer i høi Grad til at være varsom og bestemt at skjelne mellem, hvad der er umoralsk og hvad der er borgerlig strafbart. Statuerer man en Meddelagtighed i nærværende Tilfælde støttende sig til en formentlig dolus eventualis, kunde det let være, at man consequent maatte statuere Meddelagtighed i andre Tilfælde, hvor det var aabenbart, at der i det Høieste forelaa en Uforsigtighed. – Det er muligt, at man altsaa maa sige, at Arrestanten i hele Forholdet har viist culpa lata; men ”der gives ingen uagtsom Medhjælp” i juridisk Forstand (Bornemann l.c. S 290).

Idet jeg altsaa troer, at Arrestanten bør frifindes, skal jeg blot for en Ordens Skyld bemærke, at det i alt Fald er ganske urigtigt, naar Actor har forlangt ham straffet efter Straffelovens § 190 jfr. § 52; thi hvorledes man end betragter Sagen, saa er det ikke ham, der har bestemt Skjødt til at begaae Forbrydelsen; det var skeet længe før den 3die October f.A. og Arrestantinden har selv bekjendt (Forh p 43-44) at det var hende, der bestemte ham dertil, men ikke engang Straffelovens § 51 kan anvendes.

Jeg skal altsaa paastaae Arrestanten frifunden for Actors Tiltale og mig tillagt Salair.

Hermed har jeg den Ære at inklade^x Sagen.

Kjøbenhavn, den 17de April 1868
ærbødigst
Nellemann

ⁱ forudsætte; antage

ⁱⁱ urgere: søge at fremme, fremskynde, faa gennemført ell. (nu især) lægge (særlig) vægt paa, holde fast ved, hævde;

ⁱⁱⁱ Inqvisition=inkvisition= forhør af kriminelt anklaget

^{iv} verba ipsissima: selve ordene, ordret

^v præsumere: antage, forudsætte

^{vi} urgere: lægge vægt på, refererer

^{vii} ”Dolus eventualis: det forhold, at forbryderen vel ikke har anset retsfortyrrelsens indtræden som en nødvendig el. overvejende sandsynlig følge af sin handling, når det dog må antages, at han ville have handlet, selv om dette havde været tilfælde (hypotetisk forsæt), d.e. kan muligvis også bestemmes som det forhold, at en person har anset en følge som mulig og dog har accepteret denne mulighed, hvis den bliver aktuel. Mod at basere den strafferetlige skyldtilregnelser på et sådant hypotetisk grundlag er der rejst principielle betænkeligheder (Ross).” Kilde: Juridisk ordbog. 1985-udgaven.

^{viii} grov uagtsomhed

^{ix} dolus eventualis: mulig ond hensigt

^x overgive til rettens bedømmelse

[Til forsiden](#)